

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

NORDOST

Μόσχα, 23 Οκτωβρίου 2002

Σκηνικό:

Μόσχα, Οκτώβρης 2002

Πρόσωπα:

Ζούρα, 23, παρασκευάστρια,
χήρα του Τσετσένου Ασλάν
Ταμάρα, 34, γιατρός παθολόγος, Λετονή,
χήρα του Ρώσου Νικολάι
Όλγα, 45, λογίστρια, Ρωσίδα,
σύζυγος του Ρώσου Όλεγκ

Πρόλογος

Την Τετάρτη στις 23 Οκτωβρίου 2002, στις 21:05, εισέβαλαν 42 Τσετσένοι στο θέατρο στη Λεωφόρο Ντουμπρόβκα στη Μόσχα. Διέκοψαν την παράσταση του μιούζικαλ Νορντόστ και κράτησαν ως ομήρους 850 άτομα. Η απαίτησή τους: πλήρης αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων από την Τσετσενία. Η ομηρία κράτησε 57 ώρες και στοίχισε τη ζωή σε 170 ανθρώπους.

Ο πόλεμος

Zoúρα – Ο θάνατος του Ασλάν

- Αντανάκλαση.

Αυτό ήταν το τελευταίο που είπε ο Ασλάν. Κάπως πρέπει να τον είδε ένας Ρώσος μέσα σε ένα τζάμι. Και πυροβόλησε πρώτος. Ενώ όλα σχεδόν τα τζάμια εδώ σ' εμάς, στο Γκρόσνυ, είναι σπασμένα. Το βλέμμα του Ασλάν μού ζητούσε συγνώμη, σαν να ήθελε να πει: Λυπάμαι, με τόσα λίγα τζάμια, κι εγώ την πάτησα. Άλλα ψιθύρισε μόνο αυτή τη μία λέξη:

- Αντανάκλαση.

Ήταν διάτρητος από σφαίρες. Μόνο το κεφάλι του ήταν ακόμα ανέπαφο. Και το χάιδεψα. Στο τέλος με κοίταξε όπως δεν με είχε κοιτάξει ποτέ. Σαν να ήμουν μια οπτασία που τον παίρνει μαζί της στον παράδεισο. Φφφφ. Έγώ ξάπλωσα επάνω του. Κολυμπούσε στο αίμα. Ο αδελφός τού Ασλάν προσπάθησε να με σηκώσει, αλλά άρχισα να ουρλιάζω υστερικά. Αναγκάστηκαν να μας κουβαλήσουν μαζί στο νεκροταφείο. Εκεί τον άφησα. Χιόνιζε. Ήταν τέσσερις μέρες πριν τελειώσει το Ραμαζάνι, πριν από δύο χρόνια.

Δεν έχω τίποτε πια απ' αυτόν. Δύο μήνες αργότερα βομβάρδισαν το σπίτι μας. Όλα κάηκαν. Έγώ είχα πάει να φέρω νερό. Το κουτί με τις φωτογραφίες – κάηκε. Ολόκληρη η γειτονιά δεν υπάρχει πια. Τα δαχτυλίδια μας τα έδωσα στην αδελφή μου, για το γάμο της. Δεν έχω τίποτε πια από τον Ασλάν. Θα ήθελα πολύ μια κόρη απ' αυτόν, αλλά τίποτα. Δυο μήνες καθυστέρηση. Τον τρίτο μήνα ήρθε το αίμα. Χτύπησα τα χέρια μου απελπισμένη. Τίποτα.

Μου είχε μείνει μόνο το φυλαχτό με τη φωτογραφία του Ασλάν. Άλλα κι αυτό μου το πήραν οι Ρώσοι, σε έναν βραδινό έλεγχο στο δρόμο.

-Κατάσχεται! Είπε ένας χοντρός Ρώσος.

-Σας παρακαλώ, ένα φτηνό φυλαχτό είναι, μια φωτογραφία, ικέτεψα.

-Κατάσχεται! Επανέλαβε αυτός.

Οι άλλοι μασούσαν τσίχλες και χαχάνιζαν. Έπεσα γονατιστή μπροστά τους, αλλά μάταια. Είχα τύχη που δεν άπλωσαν χέρι επάνω μου.

Έχω δει πολλούς νεκρούς, αλλά όταν είδα μπροστά μου τον Ασλάν... τότε όλα τελείωσαν.

Ταμάρα – Η επιστροφή του Νικολάι

Όταν πήγαμε να παραλάβουμε τον Νικολάι από το σταθμό Κούρσκι, στην αρχή δεν μας αναγνώρισε. Ερχόταν προς το μέρος μας πάνω στην αποβάθρα σαν φάντασμα. Παραλίγο να μας προσπεράσει, αλλά η Τάνια τού έκοψε το δρόμο.

- Ε, μπαμπά! Πού έχεις τα μάτια σου; Τον ρώτησε η κόρη μου.

Ήταν τότε πέντε χρονών. Ήταν η δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων του 2000.

- Γεια σου... γεια σου, αλλά το όνομα της Τάνιας δεν του ερχόταν.

- Μα είμαι η Τάνια σου, τον βοήθησε εκείνη.

Εμένα με κοίταξε σαν να ήθελα να ελέγχω το εισιτήριό του.

- Νικολάι... εγώ είμαι... η Ταμάρα... η γυναίκα σου, ψιθύρισα.

- Η γυναίκα μου, επανέλαβε εκείνος, σαν να μάθαινε μία καινούργια λέξη.

Μετά μου έδωσε το χέρι. Αυτή ήταν μία από τις τελευταίες φορές που τον άκουσα να μιλάει.

Ήταν επί δεκαέξι μήνες στο Νότο της Τσετσενίας, στο Ούρους Μαρτάν. Από τη αρχή του δεύτερου Τσετσενικού πολέμου. Δεκαέξι μήνες πόλεμος. 24 ώρες την ημέρα. Κάθε δευτερόλεπτο πόλεμος. Σπάνια τηλεφωνούσε. Ποτέ δεν έγραφε. Είχε έρθει μόνο μία φορά στο σπίτι – τα Χριστούγεννα του '99. Από τότε είχα προσέξει πως κάτι δεν πήγαινε καλά. Πως δεν είναι αρκετά δυνατός. Πως θα σπάσει. Άλλα τι μπορούσα να κάνω.

Το βράδυ της επιστροφής του, γιορτάσαμε τα Χριστούγεννα. Έψησα ένα ψάρι. Η Τάνια στόλισε το δέντρο. Η μαμά είχε τυλίξει τα δώρα. Ο Νικολάι ήπιε βότκα. Αυτό ήταν καινούργιο. Εκεί κάτω είχε αρχίσει να πίνει. Άλλα

ποτέ δεν μας πείραξε. Ποτέ. Έπινε για να είναι ήσυχος. Για να μένει ήσυχος. Για να μην ρίξει σε κανέναν το φταίξιμο. Απόλυτα ήσυχος.

Ακουγε και θορύβους. Μπορεί και να μην τους άκουγε καν. Μόνο που κάθε τόσο αφουγκραζόταν. Καμιά φορά, εκεί που μιλάγαμε, μας διέκοπτε με ένα σιγανό «Σσσς» και αφουγκραζόταν.

Και το πιστόλι ήταν καινούργιο. Την ημέρα ήταν μέσα στο συρτάρι κάτω από το τηλέφωνο, τη νύχτα κάτω από το μαξιλάρι του. Ήξερα πως δεν είχε νόημα να μιλήσω γι' αυτό. Ήξερα πως χρειάζεται χρόνο. Άλλα δεν ήξερα πόσον καιρό θα αντέξω εγώ.

Zoúra – Ελεύθερο θήραμα

Αναγκάστηκα να μετακομίσω στην οικογένεια του μεγαλύτερου αδελφού του Ασλάν. Με το θάνατο του Ασλάν, τώρα ήταν ο κουνιάδος μου υπεύθυνος για μένα – κάποιος άντρας είναι άλλωστε πάντα υπεύθυνος – αλλά εγώ απλώς τον αγνοούσα.

Έγινα απόλυτα απαθής. Άδεια. Αναίσθητη. Δεν μιλούσα πια με κανέναν. Ούτε με τη μητέρα μου. Παραμελούσα ακόμα και τις πλύσεις μου και τις προσευχές μου. Και όταν μια μέρα, τρεις μήνες αργότερα, γύρισα από το φούρνο, η πόρτα ήταν κλειστή. Με είχαν κλείσει απ' έξω, έτσι.

Από την αρχή του πολέμου έχουμε τα βράδια στο Γκρόσνυ απαγόρευση κυκλοφορίας. Χωρίς χαρτιά δεν επιτρέπεται να βγει κανείς στο δρόμο. Πίήγα, λοιπόν, στις σκηνές του Ερυθρού Σταυρού. Με έδιωξαν γιατί δεν ήμουν τραυματισμένη. Σκέφτηκα να πυροβολήσω το μπράτσο μου.

Δοκίμασα να βρω ένα αντιαεροπορικό καταφύγιο. Σε κάποια έρχονταν στρατιώτες ή πλιατσικολόγοι, άλλα ήταν ήδη κατειλημμένα, άλλα είχαν νάρκες. Σε μερικά υπήρχαν μόνο πτώματα και αρουραίοι, εκεί έμεινα. Ήμουν ένα ελεύθερο θήραμα. Πολλές τις βιάζουν ή τις πυροβολούν τις νύχτες. Εγώ είχα τύχη.

Υστερα από ένα μήνα συνάντησα στο δρόμο τυχαία τη Ζέλα. Στη λεωφόρο Πομπγέντι. Στην αρχή δεν με γνώρισε. Έτσι βρόμικη και αποβλακωμένη την προσπέρασα σαν σκιά. Υστερα όμως γύρισε και είπε:

- Αλλάχου άκμπαρ, Ζούρα... επιτέλους σε βρήκα!

Η Ζέλα είναι η καλύτερη φίλη μου. Ο άντρας της σκοτώθηκε τη μέρα του γάμου τους. Εκείνη με είχε αναζητήσει παντού.